

I. STIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- Washingtonul Recomandă Chișinăului să Analizeze Îngrijorările Privind Desfășurarea Alegerilor. NewsIn. 02.06.2009.
- Martin Raiser: Este Important ca Măsurile Anticriză să Fie Aprobate de Către Guvern Acum. Info-Prim Neo. 06.06.2009.
- FMI Este Dispus să Acorde Asistență Financiară Moldovei, Dar Negocierile se Amână Până la Toamnă. Novosti - Moldova. 08.06.2009.
- Departamentul de Stat al SUA: Presa Moldoveană Este Intimidată de Oficiali. Unimedia. 10.06.2009.
- Vladimir Voronin Nu s-a Intalnit cu observatorii Consiliului Europei. Stirea Zilei. 10.06.2009.
- MAEIE: Cetățenii Moldoveni Pot Călători în Ucraina Fără Modificări ale Regimului de Trecere a Frontierei. Interlic. 11.06.2009.
- La Chișinău au Fost Discutate Probleme Privind Cooperarea Sectorială cu UE. MAEIE. 12.06.2009.
- Întrevedere Vladimir Voronin – Boris Tadić. Președinția RM. 05.06.2009.

România– Republica Moldova

- Traian Băsescu Îndeamnă Autoritățile de la București să se Ocupe Intens de Problema Moldovei. Infotag. 04.06.2009.
- Diaconescu Susține că Moldovenii Nu Trebuie să Aibă Depozit Bancar Pentru Viza de România. Interlic. 04.06.2009.
- Ambasadorul României în RM va fi Desemnat După Crearea Noului Guvern. JurnalTV. 04.06.2009.
- Vladimir Voronin: Romania Este de Vina Pentru Esuarea Alegerii Presedintelui R. Moldova. Hotnews. 04.06.2009.
- Chișinăul Va Renunța la Vizele Pentru Români Când Bucureștiul Va Recunoaște Hotarele R. Moldova. Hotnews. 11.06.2009.

Rusia – Republica Moldova

- Rusia Apara Identitatea și Suveranitatea Moldovei. Infotag. 29.05.2009.
- Ambasadorul Rusiei : Relațiile Culturale Ruso-Moldovenesti din Ultimii Ani se Disting prin Intensitate. Novosti – Moldova. 09.06.2009.
- Rusia Speră că Normalizarea Situației Interne în Republica Moldova Va Duce la Unitate în Cadrul Societății. Interlic. 11.06.2009.

Cooperarea Regională

- Reuniunea Anuală a Consiliului Regional de Cooperare (CRC). MAEIE. 04.06.2009.

- Vladimir Voronin: Prin Cooperarea Regională - Spre Integrarea Europeană. Novosti – Moldova. 05.06.2009.
- Andrei Stratan: Moldova Este un Stat European și Depune Eforturi Pentru a se Apropia de UE. Infotag. 05.06.2009.
- Republica Moldova și-a Încheiat Președinția la SEECP. MAEIE. 08.06.2009.

Conflictul Transnistrean

- Transnistria Va Folosi Drapelul Rus ca „Simbol Național”. Timpul. 01.06.2009.
- Ministrul de Externe Andrei Stratan crede că Tiraspolul face „Invenții”. Timpul. 02.06.2009.
- Departamentul de Stat al SUA Realizează în Transnistria Proiecte Orientate Social. Infotag. 04.06.2009.
- Delegația Moldovei în CUC: Transnistria Estre Responsabilă de Destabilizarea Situației din Tighina. Infotag. 04.06.2009.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Președinția Republicii Moldova la SEECP. Interviu cu Ministrul de Externe Andrei Stratan. MAEIE.
2. Opinii Despre Mesajul Scrisorii Adresată de Secretarul de Stat al SUA Hillary Clinton Președintelui în exercițiu al R. Moldova, Vladimir Voronin. NewsIn. 01.06.2009.
3. UE Ar Trebui să Susțină mai Activ Presa Liberă și Proiectele Societății Civile. Interviu cu George Dura, CEPS. Europa Liberă. 10.06.2009.
4. Europarlamentarele Arată Cât de Mic Este Subiectul R. Moldova pe Agenda Europeană. Eugen Revenco, Director Programe APE. Info-Prim Neo. 09.06.2009.
5. Criza Moldoveană, Oportunitate Pentru UE. Comentariu de Louis O'Neill, Ex-Șef Misiune OSCE în Moldova. Europa Liberă. 12.06.2009.
6. Andrei Stratan: “Relațiile Moldo-Romane Trebuie sa Continue”. Europa Liberă. 08.06.2009.
7. Declarațiile Ambasadorului Rusiei Valeri Kuzmin Constituie o Ingerință Directă în Treburile Interne ale R. Moldova. Jurnal de Chisinau. 02.06.2009.
8. Politica Externă a Federației Ruse ca Obstacol al Dezvoltării Democratice. Interviu cu Dumitru Mînzărari, Cercetător IDIS „Viitorul”. Europa Liberă. 09.06.2009.
9. Rușii și Români ar Putea Bloca Integrarea Sistemului Energetic Moldovenesc cu cel al UE. Ion PREAȘCA. ECONoMist. 10.06.2009.
10. Transnistria și Datoriile Companiei Moldova-Gaz către Gazprom. Elena Moldoveanu. Europa Liberă. 11.06.2009.

I. ȘTIRI PE SCURT

4 Iunie	La Chișinău a avut loc Reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe ai Procesului de Cooperare în Sud Estul Europei (SEECp)
4 Iunie	În contextul Summit-ului Șefilor de Stat și de Guvern ai SEECp, la Chișinău, s-a desfășurat Reuniunea anuală a Consiliului Regional de Cooperare (CRC)
5 Iunie	La Chișinău a avut loc reuniunea a 12-a a Șefilor de Stat și de Guvern ai SEECp
5 Iunie	Întrevederea Președintelui în exercițiu al RM Vladimir Voronin cu Președintele Serbiei Boris Tadić
8 Iunie	Întrevederea Președintelui în exercițiu al RM Vladimir Voronin cu dl Graeme Justice Șeful misiunii Departamentului Europa al FMI
10 Iunie	Vladimir Voronin Nu s-a Întalnit cu observatorii Consiliului Europei
9-11 Iunie	La Chișinău și-a desfășurat lucrările Sub-comitetul de cooperare RM—UE „Energetică, Transport și Telecomunicații, Știință și Tehnologie, Instruire și Educație”.
10 Iunie	Vladimir Voronin a Semnat Decretul Privind Numirea Guvernului RM http://www.comunicate.md/index.php?task=articles&action=view&article_id=1797

Integrarea Europeană

- **Washingtonul Recomandă Chișinăului să Analizeze Îngrijorările Privind Desfășurarea Alegerilor. NewsIn. 02.06.2009.**

[...] Potrivit serviciului de presă al instituției prezidențiale de la Chișinău, președintele moldovean, Vladimir Voronin, a primit un mesaj semnat de secretarul de stat al SUA, Hillary Rodham Clinton, în care acesta îi mulțumește lui Voronin pentru o scrisoare pe care liderul moldovean ar fi trimis-o Casei Albe în 15 aprilie și spune că președintele american Barack Obama a împuternicit-o să-i răspundă în numele acestuia. "Noi în SUA împărtășim viziunile dumneavoastră referitoare la o Moldovă democratică și unitară, protejată în limitele hotarelor recunoscute la nivel internațional și aflată în proces de realizare a opțiunilor de integrare europeană", spune secretarul de stat al SUA în mesaj. "Apreciez opiniile dumneavoastră cu privire la alegerile din Moldova și consecințele acestora. Noi condamnăm violențele care au avut loc în zilele imediat următoare scrutinului parlamentar, fapt pe care Ambasada SUA în Republica Moldova și Departamentul de Stat l-au declarat public. Noi credem că Guvernul Republicii Moldova ar trebui să analizeze atât îngrijorările care au apărut cu privire la desfășurarea alegerilor, cât și modul în care au fost tratate persoanele reținute, jurnaliștii și reprezentanții societății civile în urma violențelor", se arată în scrisoare. "Statele Unite ale Americii vor continua să susțină dezvoltarea democrației în Moldova. Noi apreciem Moldova ca pe un partener

și susținem aspirațiile țării dumneavoastră de a trăi într-o Europă unită", subliniază mesajul adresat lui Voronin de secretarul de stat al SUA, Hillary Clinton, în numele președintelui american Barack Obama

- **Martin Raiser: Este Important ca Măsurile Anticriză să Fie Aprobate de Către Guvern Acum. Info-Prim Neo. 06.06.2009.**

Stabilitatea politică pentru evoluția economiei Moldovei, precum și pentru atragerea investițiilor, este un factor de o importanță primordială, a declarat vineri, 5 iunie, Martin Raiser, directorul regional al Băncii Mondiale (BM) pentru Ucraina, Belarus și Moldova. Totuși, Raiser a insistat că guvernul moldovean ar trebui să aprobe un pachet de politici anticriză acum și nu peste câțiva timp, când va fi ales un nou parlament. El a apreciat situația economică a R. Moldova drept una dificilă, acest lucru nefiind o excepție în regiune, în condițiile recesiunii globale. [...]

- **FMI Este Dispus să Acorde Asistență Financiară Moldovei, Dar Negocierile se Amână Până la Toamnă. Novosti - Moldova. 08.06.2009.**

Fondul Monetar Internațional (FMI) este dispus să acorde și în continuare asistență financiară Moldovei, dar negocierile se amână până la toamnă, a declarat șeful misiunii Departamentului Europa al FMI Graeme Justice, aflată la Chișinău, în cadrul întrevederii de luni cu Președintele în exercițiu al RM Vladimir Voronin. Noul program de finanțare

urmează să substituie Strategia de Creștere Economică și Reducere a Nivelului Sărăciei (SCERNS). Potrivit însă spuselor oaspetelui, negocierile nu s-au finalizat în virtutea evoluțiilor politice din țara noastră. Dialogul va fi continuat după alegerile parlamentare anticipate și formarea noului Guvern. [...]

<http://www.prm.md/press.php?p=1&s=7176&lang=rom>

- **Departamentul de Stat al SUA: Presa Moldoveană Este Intimidată de Oficiali. Unimedia. 10.06.2009.**

Un raport al Biroul pentru Democrație, Drepturile Omului și Muncă din cadrul Departamentului de Stat american arată că guvernul moldovean a încercat să influențeze presa și să intimideze jurnaliștii. Printre alte fapte constatate de Statele Unite în Moldova se numără: în lunile dinainte de alegerile parlamentare din aprilie 2009, Guvernul a restricționat accesul partidelor de opoziție în mass-media, care este fie controlată de stat, fie afiliată, și a instituit măsuri care au obstrucționat opoziția, societatea civilă și presa; toate ramurile Guvernului sunt influențate profund de Președinție, iar unor unele grupuri religioase nu au putut să se înregistreze oficial; deși autoritățile au respectat, în mare parte, drepturile omului, au existat informații potrivit cărora forțele de ordine au bătut persoane arestate, iar condițiile de detenție au rămas neadecvate. De asemenea, au existat cazuri de detenții arbitrare și de percheziții ilegale; printre alte probleme se numără violența domestică, discriminarea femeilor și copiilor, traficul cu fete și femei pentru exploatare sexuală și traficul cu bărbați pentru exploatare prin muncă, discriminarea romilor, limitarea drepturilor muncitorilor și exploatarea copiilor.

- **Vladimir Voronin Nu s-a Intalnit cu observatorii Consiliului Europei. Stirea Zilei. 10.06.2009.**

Coraportorii pentru Republica Moldova a Consiliului Europei, Josette Durrieu și Egidijus Vareikis, s-au aflat, la 10 iunie, într-o vizita de documentare la Chisinau. Oficialii europeni au monitorizat modul în care este implementată Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind funcționarea instituțiilor democratice în Moldova. Pe parcursul zilei, Josette Durrieu și Egidijus Vareikis au avut întrevederi cu reprezentanții Partidului Comunistilor și ai partidelor de opoziție, atât parlamentare, cât și

extraparlamentare, dar și cu organizații neguvernamentale pentru drepturile omului. De asemenea, ei s-au întâlnit cu Procurorul General, Valeriu Gurbulea, și i-au vizitat pe Gabriel Stati și Aurel Marinescu în Penitenciarul nr. 13. Președintele în exercitiu, Vladimir Voronin, a fost prea ocupat astăzi și nu găsit timp pentru a discuta cu oficialii europeni. “Am înțeles că nu a fost o zi obișnuită. Poate era mai bine să venim în alta zi”, a spus Durrieu. “Dacă președintele Voronin nu a găsit 10 minute să se vadă cu noi, înseamnă că nu are ce spune”, a comentat, la rândul său, Egidijus Vareikis. Cu toate acestea, coraportorii au evitat să formuleze o concluzie clară pe marginea funcționării instituțiilor democratice în Moldova, precizând că vor prezenta un raport săptămâna viitoare la APCE. Josette Durrieu, cunoscută pentru poziția sa, de obicei, favorabilă guvernării comuniste, a manifestat o atitudine mai rezervată decât colegul său. Egidijus Vareikis a criticat refuzul autorităților de a reveni la pragul electoral de 4% și de a permite crearea blocurilor electorale. “Este un lucru rău pentru țara voastră că autoritățile refuză să modifice legislația electorală. Autoritățile spun că acest lucru nu ar schimba nimic, însă, pentru noi, europenii, și aspirațiile europene ale țării voastre, acest lucru contează mult”, a explicat Vareikis. [...]

<http://www.europalibera.org/content/article/1751450.html>

- **MAEIE: Cetățenii Moldoveni Pot Călători în Ucraina Fără Modificări ale Regimului de Trecere a Frontierei. Interlic. 11.06.2009.**

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a dat miercuri asigurări că regimul de trecere a frontierei cu Ucraina nu s-a schimbat și că cetățenii moldoveni pot traversa în continuare frontiera moldo-ucraineană în baza regulilor aflate în vigoare până la adoptarea Hotărârii nr. 445 a executivului de la Kiev. <http://www.mfa.gov.md/noutati/473520/>

- **La Chișinău au Fost Discutate Probleme Privind Cooperarea Sectorială cu UE. MAEIE. 12.06.2009.**

În perioada 9-11 iunie curent, la Chișinău și-a desfășurat lucrările Sub-comitetul de cooperare RM—UE „Energetică, Transport și Telecomunicații, Știință și Tehnologie, Instruire și Educație”. Pe parcursul discuțiilor, partea europeană a fost informată despre stadiul de implementare a angajamentelor asumate de către

țara noastră în contextul Planului de Acțiuni RM—UE în diverse domenii sectoriale.

<http://www.mfa.gov.md/noutati/473525/>

- **Întrevedere Vladimir Voronin – Boris Tadić. Președinția RM. 05.06.2009.**

Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a avut o întrevedere cu omologul său din Serbia, Boris Tadić, aflat în țara noastră în contextul Summit-ului șefilor de stat și de guvern ai țărilor membre ale Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECp). În cadrul întrevederii a fost efectuat un schimb de opinii vizavi de stadiul actual al cooperării dintre Republica Moldova și Serbia, precum și perspectiva de extindere și aprofundare a relațiilor de colaborare bilaterală.

<http://www.prm.md/press.php?p=1&s=7171&lang=rom>

România – Republica Moldova

- **Traian Băsescu Îndeamnă Autoritățile de la București să se Ocupe Intens de Problema Moldovei. Infotag. 04.06.2009.**

„Alegerile anticipate din Republica Moldova sînt un răspuns corect și democratic al opoziției pentru modul cum s-au desfășurat alegerile, pe de o parte, iar, pe de altă parte, pentru modul cum au fost tratați oamenii care au gândit altfel decît comuniștii”, a declarat, într-un interviu acordat postului public de televiziune din România, președintele român Traian Băsescu. El a menționat că „ar trebui felicități toți cei care au rezistat presiunilor enorme la care au fost supuși în procedura de alegere a președintelui”. Traian Băsescu este optimist în ceea ce ține de normalizarea relațiilor moldo-române, dar afirmă că „acest lucru se va împlini atunci cînd în Republica Moldova vor fi politicieni care vor face o politică în favoarea poporului”. „Cînd politicienii care vor deține frîiele puterii la Chișinău vor înțelege să-și servească poporul, cu certitudine vor normaliza relațiile cu România. Este un lucru esențial”, a spus el.

- **Diaconescu Susține că Moldovenii Nu Trebuie să Aibă Depozit Bancar Pentru Viza de România. Interlic. 04.06.2009.**

Ministrul de externe Cristian Diaconescu a declarat joi, 4 iunie, că afirmația potrivit căreia cetățenii moldoveni ar trebui să dovedească - pentru a obține viză - că au un cont bancar cu minim 500 de euro este "total falsă" și că România nu cere depozite

bancare cetățenilor moldoveni. Cu toate acestea, potrivit OUG 194/2002 orice cetățean din afara spațiului european care intră în România trebuie să facă dovada faptului că are un cont bancar de minim 500 de euro sau a 50 de euro pentru fiecare zi petrecută în străinătate. România a început să aplice această lege imediat după aderarea la UE, în ianuarie 2007.

- **Ambasadorul României în RM va fi Desemnat După Crearea Noului Guvern. JurnalTV. 04.06.2009.**

Ministrul român de Externe, Cristian Diaconescu, a afirmat la , 4 iunie, într-o conferință de presă, că România va desemna un candidat pentru postul de ambasador la Chișinău după formarea noului Guvern al R. Moldova.

<http://www.jurnaltv.md/index.php?article=2619>

- **Vladimir Voronin: Romania Este de Vina Pentru Esuarea Alegerii Presedintelui R. Moldova. Hotnews. 04.06.2009.**

Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a declarat miercuri, 3 iunie, ca, în spatele acțiunilor opoziției (care a blocat formarea noii conduceri a țării și a obținut dizolvarea parlamentului rezultat în urma alegerilor parlamentare din 5 aprilie și, implicit, declansarea alegerilor anticipate), se afla “forte oculte, care pledează împotriva statalității moldovenesti”. „Noi ne-am pronunțat împotriva alegerilor anticipate și am făcut tot posibilul ca să le evităm. Dar opoziția voia să obțină aceasta și nu chiar din dorința proprie. Deputații opoziției au fost împinși la acest gest de forte care se afla în spatele lor, care i-au finanțat la precedentele alegeri, care au inițiat tentativa de lovitură de stat în Republica Moldova. Și ei vor încerca să obțină mai multe voturi în cadrul alegerilor anticipate. Toate sunt verigi ale unui singur lanț”, a afirmat Voronin, vorbind în limba rusă în fața presei după încheierea ședinței de miercuri a parlamentului de la Chișinău care a eșuat în cea de-a doua încercare de alegere a noului președinte, opoziția neparticipând la vot. [...]

- **Chișinăul Va Renunța la Vizele Pentru Români Când Bucureștiul Va Recunoaște Hotarele R. Moldova. Hotnews. 11.06.2009.**

Chișinăul va renunța la vizele pentru români atunci când Bucureștiul va recunoaște hotarele Republicii

Moldova, a declarat joi premierul Zinaida Greceanii, care a organizat o conferință de presă cu ocazia investirii noului guvern moldovean. Si Republica Moldova are de patimit din cauza relațiilor tensionate cu România, dar în ceea ce privește regimul de vize, "România trebuie să recunoască hotarele țării noastre. Asta este absolut necesar. Suntem un stat independent și suveran", a accentuat Greceanii. Premierul moldovean a criticat din nou acțiunile de protest din aprilie, spunând că au fost îndreptate împotriva statalității țării. "Pe cei care spun că în Moldova nu ne trebuie diferite instituții, pentru că (ele) sunt în alt stat nu-i vad ca cetățeni ai Republicii Moldova", a declarat ea. Greceanii a prezentat joi programul de activitate al noului guvern, expus miercuri în parlament. Unul din obiectivele prioritare ale acestuia este "pastrarea statului Republica Moldova".

<http://www.jurnaltv.md/index.php?article=2701>

Rusia – Republica Moldova

- **Rusia Apara Identitatea și Suveranitatea Moldovei. Infotag. 29.05.2009.**

Rusia susține autoritățile din R. Moldova pentru normalizarea situației din republică și considera că tentativele de zdruncinare a identității și suveranității Republicii Moldova sunt de nepermis. O declarație în acest sens a făcut președintele FR, Dmitri Medvedev, la 28 mai, la ceremonia de înminare a scrisorilor de acreditare a noului ambasador al Moldovei la Moscova, Andrei Neguta. Medvedev a subliniat că Rusia susține "conducerea moldoveană în eforturile pentru normalizarea situației și crearea condițiilor pentru lucrul eficient al organelor de conducere, pentru soluționarea problemelor existente în dezvoltarea statului".

- **Ambasadorul Rusiei : Relațiile Culturale Ruso-Moldovenești din Ultimii Ani se Disting prin Intensitate. Novosti – Moldova. 09.06.2009.**

Relațiile culturale ruso-moldovenești din ultimii ani se disting prin intensitate, a declarat marți în cadrul întâlnirii cu jurnaliștii la Chișinău Ambasadorul Federației Ruse în RM Valeri Kuzmin. În opinia dumnealui, la aceasta a contribuit în mare măsură inaugurarea în republică la sfârșitul anului trecut a Centrului rus de știință și cultură, care a devenit coordonator al acestei activități. "Deja acum la Centru funcționează o bibliotecă cu un fond considerabil de carte, în curând vor apărea cursuri

de studiere a limbii ruse", - a spus diplomatul. Kuzmin a specificat că "în baza Centrului în această perioadă scurtă au avut loc solemnități cu prilejul aniversării a 70 de ani din ziua nașterii primului cosmonaut al planetei Iuri Gagarin, întâlnirea participanților și veteranilor apărării orașului în blocadă Leningrad, lansarea expoziției Muzeului rus "Serghei Esenin". Tot aici a activat comisia de admitere pentru selectarea candidaților din rândurile cetățenilor Moldovei ca abiturienți ai instituțiilor din Rusia". "Protocolul de cooperare pe anii 2009-2010 semnat de ministerele culturii ale ambelor țări se distinge prin conținut bogat și se respectă", - a menționat Ambasadorul. Kuzmin a nominalizat doar o mică parte din cunoscutele colective și interpreții talentați, care au vizitat republica în ultimul an. Acestea au fost ansamblurile lui Igor Moiseev, Vladimir Spivakov, Nikolai Baskov și Iuri Bașmet. Cu o vizită de răspuns, a comunicat Ambasadorul FR în Moldova, în toamna anului curent se va deplasa în orașe din Rusia Ansamblul de dansuri "Joc", cunoscut în Moldova și peste hotarele ei. "Nu a fost trecută cu vederea în Moldova nici aniversarea a 210-a din ziua nașterii geniului poeziei ruse Aleksandr Pușkin, marcată la începutul lunii iunie, - a specificat diplomatul. - Manifestările festive din Casa-muzeu Dolna s-au transformat într-o animată sărbătoare veselă moldovenească, consacrată aflării poetului în Basarabia".

- **Rusia Speră că Normalizarea Situației Interne în Republica Moldova Va Duce la Unitate în Cadrul Societății. Interlic. 11.06.2009.**

Normalizarea situației interne din Republica Moldova ar trebui să contribuie la unitate în cadrul societății, a declarat joi, 11 iunie, purtătorul de cuvânt al Ministerului rus de Externe, Andrei Nesterenko. "Ne exprimăm speranța că normalizarea situației politice interne va duce la restabilirea climatului tradițional de încredere și înțelegere reciprocă în societatea moldovenească, în scopul consolidării principiilor democratice și apariției condițiilor necesare pentru reformele politice și economice din țară", a spus Nesterenko. Potrivit oficialului, această tendință ce răspunde intereselor poporului, atât în Rusia, cât și în Republica Moldova, va contribui la consolidarea stabilității în Europa în general. [...]

Cooperarea Regională

- **Reuniunea Anuală a Consiliului Regional de Cooperare (CRC). MAEIE. 04.06.2009.**

În contextul Summit-ului Șefilor de Stat și de Guvern ai SEECP, la 4 iunie, la Chișinău, s-a desfășurat Reuniunea anuală a Consiliului Regional de Cooperare (CRC). La reuniune, au fost luate în dezbateri probleme care țin de cele cinci domenii prioritare ale activității acestui aranjament regional: dezvoltarea economică și socială; infrastructura și energia; justiția și afacerile interne; cooperarea în domeniul securității; dezvoltarea capitalului uman și cooperarea interparlamentară. CRC-ul are în componență 45 de state membre, organizații și instituții financiare internaționale.

- **Vladimir Voronin: Prin Cooperarea Regională - Spre Integrarea Europeană. Novosti – Moldova. 05.06.2009.**

"Țările din Europa de Sud-Est, realizând proiecte regionale, trebuie să exprime prin intermediul lor aspirațiile comune la "o voce unică" pe calea integrării europene", - a declarat vineri, 5 iunie, Președintele Moldovei Vladimir Voronin la Summitul șefilor de stat și de guvern din țările Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est (PCESE). Voronin a specificat că "prin cooperarea în cadrul PCESE zece țări balcanice implementează standarde și norme democratice, atribuie impuls suplimentar cooperării economice în regiune". La Summitul de la Chișinău au participat Președintele Bulgariei Gheorghe Pîrvanov și Președintele Serbiei Boris Tadić, Primul ministru al Turciei Recep Erdoğan, miniștrii afacerilor externe ai unui șir de țări din regiunea balcanică, reprezentanți ai organelor de conducere ale Uniunii Europene, organizațiilor internaționale și financiare. [...]

- **Andrei Stratan: Moldova Este un Stat European și Depune Eforturi Pentru a se Apropia de UE. Infotag. 05.06.2009.**

„Moldova este un stat european și timp de mai mult de șapte ani depune eforturi pentru a se apropia de Uniunea Europeană prin intermediul reformelor și integrării regionale în Europa de Sud-Est”. O declarație în acest sens a făcut Andrei Stratan, viceprim-ministru, ministrul afacerilor externe și integrării europene al RM, la deschiderea Reuniunii Miniștrilor Afacerilor Externe ai SEECP, care a avut loc, la 4 iulie, la Chișinău. Stratan a spus că începând cu 2005 Moldova este parte a Politicii

Europene de Vecinătate (PEV) și a obținut progrese considerabile în relația cu UE. „Astăzi sîntem în așteptarea marcării unui nou nivel de relații instituționale cu UE care ne va apropia și mai mult prin integrarea graduală politică, economică și sectorială. Perspectiva de integrare europeană a regiunii Europei de Sud-Est este unul dintre cele mai importante obiective ale țărilor noastre și rămîne a fi forța motrice pentru avansarea reformelor interne și realizarea obiectivelor comune”, a precizat Stratan. El a menționat că în exercitarea mandatului la SEECP Moldova a fost ghidată de o serie de obiective prioritare menite să consolideze și să promoveze SEECP la nivel internațional, în calitate de „voce unită” a regiunii și partener în realizarea obiectivelor comunității internaționale și să consolideze perspectiva europeană a statelor din Europa de Sud-Est. „Moldova este ferm angajată în a contribui în continuare la consolidarea SEECP în calitate de „voce unită” a regiunii și actor pentru întreaga regiune, precum și pentru popoarele din zonă”, a mai spus prim-vice ministrul. <http://www.mfa.gov.md/evenimente/473500/>

- **Republica Moldova și-a Încheiat Președinția la SEECP. MAEIE. 08.06.2009.**

În contextul Președinției Republicii Moldova la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECP), la 5 iunie 2009, la Chișinău, a avut loc reuniunea a 12-a a Șefilor de Stat și de Guvern, precedată la 4 iunie de Reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe SEECP. Luînd în considerație rolul SEECP de For politic principal în regiunea Europei de Sud-Est, obiectivul reuniunii Miniștrilor Afacerilor Externe s-a reflectat în abordarea subiectelor relevante progreselor în regiunea sud-est europeană, precum și a aspectelor aferente procesului de avansare a statelor participante la aranjamentul regional respectiv în calea spre integrarea. De asemenea, în cadrul reuniunii au fost discutate modalitățile de consolidare a rolului organizației în calitate de „voce unită” a regiunii Europei de Sud-Est și de consolidare a cooperării dintre SEECP și Consiliul Regional de Cooperare (CRC). Totodată, Reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe a aprobat un șir de documente relevante procesului de cooperare regională în zonă: Raportul Președinției în exercițiu a Republicii Moldova la SEECP 2008-2009; Raportul Anual al Secretarului General CRC referitor la cooperarea regională în Europa de Sud-Est; Programul Strategic de Lucru al

CRC pentru perioada 2009-2010. În același context, Reuniunea Miniștrilor a aprobat documentele politice ale Summit-ului SEECP de la Chișinău: Declarația Politică de la Chișinău; Declarația Comună de la Chișinău.

<http://www.mfa.gov.md/noutati/473517/>

Conflictul Transnistrean

- **Transnistria Va Folosi Drapelul Rus ca „Simbol Național”. Timpul. 01.06.2009.**

Comitetul legislativ din cadrul așa-zisului parlament transnistrean a aprobat inițiativa de folosire a drapelului Rusiei ca „drapel național”, alături de cel al republicii nerecunoscute, precum și a „Steagului Victoriei” ce simbolizează victoria URSS în cel de-al Doilea Război Mondial. Propunerea de instituire a drapelului rus ca „drapel național” al Transnistriei a venit din partea membrilor fracțiunii Obnovlenie (Reînnoirea), care deține majoritatea în legislativul de la Tiraspol. Potrivit cotidianului on-line „Kommersant”, decizia Tiraspolului „a șocat” Ministerul de Externe al Rusiei, conform reprezentanților acestuia, care spun că inițiativa este „fără precedent și incorectă”. „În practica internațională eu nu am mai văzut așa ceva”, a anunțat ieri locțiitorul departamentului informațional al Ministerului Afacerilor Externe rus, Igor Leakin-Frolov. „Pentru a reacționa la această acțiune este nevoie de o expertiză juridică”, a mai spus sursa citată.

- **Ministrul de Externe Andrei Stratan crede că Tiraspolul face „Invenții”. Timpul. 02.06.2009.**

MAEIE afirmă că nu va tolera decizia autorităților separatiste de a folosi drapelul rusesc ca „simbol național”. „E ceva inadmisibil, care nu se încadrează în nicio normă internațională”, consideră Andrei Stratan, ministrul de Externe în exercițiu, cu referire la recenta aprobare de către Comitetul legislativ al Sovietului Suprem de la Tiraspol a inițiativei de a folosi drapelul Rusiei ca „simbol național” al republicii-fantomă. Andrei Stratan a declarat, luni, 1 iunie, că, dacă autoritățile secesioniste nu-și vor schimba decizia în privința recunoașterii tricolorului rus ca „drapel național”, Chișinăul „va discuta cu toți partenerii internaționali ai RM, pentru a afla care este poziția celor care au o atitudine directă sau indirectă vizavi de acest subiect”. Ministrul nu crede că Tiraspolul a luat respectiva decizie, având consimțământul Moscovei, și nici că aceasta are vreo legătură cu

evenimentele petrecute la Chișinău după 5 aprilie. „Cred că pur și simplu asistăm la o nouă escaladare politică în regiunea transnistreană. Ei caută să inventeze ceva nou, ca lumea să nu uite că cei care astăzi dirijează procesele în regiunea transnistreană mai există”, a opinat Andrei Stratan. [...] <http://www.timpul.md/node/2418>

- **Departamentul de Stat al SUA Realizează în Transnistria Proiecte Orientate Social. Infotag. 04.06.2009.**

Departamentul de Stat al SUA intenționează să-și extindă activitatea pentru realizarea în Transnistria a proiectelor orientate social, a declarat șeful delegației Departamentului de Stat, Daniel Rosenbloom, care miercuri, 3 iunie, a efectuat o vizită la Tiraspol împreună cu reprezentanții USAID. Ei au avut o întrevedere cu ministrul de externe Vladimir Iastrebceac și cu adjunțul său Serghei Simonenco, precum și cu viceministrul sănătății și protecției sociale, Svetlana Arcadieva. Șeful delegației a menționat la întrevedere că datorită susținerii USAID în regiune deja activează o serie de proiecte care au drept scop asigurarea infrastructurii locale. În același timp, Agenția mai elaborează un program de susținere a business-ului mic în Transnistria. Arcadieva a spus că „este mai oportun să fie elaborate programe internaționale de ajutor direct pentru Transnistria, fără intermedierea Moldovei”. Potrivit ei, un asemenea ajutor este mai ales important în problemele de reparație și reconstrucție a instituțiilor medicale, pentru dotarea lor cu echipament de diagnostic modern, precum și pentru susținerea copiilor invalizi, a persoanelor în vârstă și a altor păături social-vulnerabile ale populației. Iastrebceac a atras atenția la „problema intermedierei incorecte din partea structurilor moldovenești, inclusiv din partea celor neguvernamentale”. „Uneori în Moldova rămân pînă la 50% din mijloacele alocate Transnistriei de către organizațiile internaționale. Acest lucru reduce semnificativ eficiența programelor elaborate de donatorii externi”, consideră ministrul. Reprezentanții Transnistriei au menționat interesul Tiraspolului în extinderea proiectelor orientate social, „mai ales acum, în condițiile crizei financiare mondiale care afectează republica”.

- **Delegația Moldovei în CUC: Transnistria Este Responsabilă de Destabilizarea Situației din Tighina. Infotag. 04.06.2009.**

"Ne adresăm către locuitorii orașului Bender cu apelul de a nu se lăsa antrenați în acțiunile provocatoare, inițiate de anumite persoane care încearcă să destabilizeze situația în Zona de Securitate", se spune în declarație. "Măsurile luate pentru escaladarea tensiunii în această regiune cu un regim sporit de securitate creează un pericol real de pierdere de către forțele pacifitoare a controlului asupra situației în Zona de Securitate", consideră delegației Moldovei în Comisia Unificată de Control (CUC). În declarația sa privind blocarea căilor de acces spre penitenciarul nr.8 din Tighina se spune că "toată răspunderea pentru agravarea situației în or. Tighina revine reprezentanților delegației transnistrene în CUC". Delegația moldoveană a amintit că la ultima ședință membrul delegației Transnistrene Oleg Gudîmo, "care pe parcursul unei perioade îndelungate a pus nejustificat problema privind activitatea în Tighina a instituțiilor penitenciare, subordonate RM", a făcut o declarație cu amenințări deschise privind o eventuală destabilizare a situației în oraș, care ar putea avea consecințe grave. "Cu regret, ceilalți participanți la ședința Comisiei nu au dat aprecierea cuvenită acestei poziții destructive", se spune în declarația ai cărei autori menționează că în aceeași zi (28 mai) la Tighina a început realizarea amenințărilor proferate prin blocarea căilor de acces spre penitenciarul nr.8 și pichetarea acestuia".
<http://www.azi.md/ro/story/3491>

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Președinția Republicii Moldova la SEECP. Interviu cu Ministrul de Externe Andrei Stratan. MAEIE.

În interviul acordat ziarului „Noua Europă”, Andrei STRATAN, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova, explică pașii și acțiunile întreprinse de țara sa, cu scopul modernizării și ulterioarei integrări europene.

Întrebare: În contextul calității de Președinte a Republicii Moldova la un șir de inițiative, aranjamente și procese din Europa Centrală și de Sud-Est în perioada 2008-2009, care sunt, după părerea Dumneavoastră, realizările și ce obiective urmează a fi îndeplinite?

Andrei Stratan: Aproximativ un an în urmă, a fost o perioadă extrem de importantă pentru țara mea, când Republica Moldova a preluat cinci Președinții: la Rețeaua de Sănătate în Europa de Sud-Est (SEEHN), Președinția la Grupul Multinațional Consultativ al Centrului pentru Cooperare în Domeniul Securității — RACVIAC, CEFTA (Acordul de Liber Schimb în Europa Centrală), Inițiativa Central-Europeană (ICE), precum și Președinția la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECF). Astfel, Moldova progresează din ce în ce mai mult în realizarea unei direcții prioritare a politicii sale externe — cooperarea regională, pe ambele dimensiuni a Europei Centrale și a Europei de Sud-Est. Preluând și ducând la bun sfârșit patru din aceste Președinții, țara mea și-a pus în sarcină realizarea unui șir de activități aflate cu caracter politic și diplomatic, realizând prioritățile și obiectivele asumate.

În cadrul Președinției RM la Inițiativa Central-Europeană, prioritățile și obiectivele declarate, deși ambițioase, au fost realizate integral. Republica Moldova a lucrat mult la realizarea cu succes a Procesului de Redimensionare (reorganizare) ICE, a continuat promovarea unei colaborări mai strânse cu Uniunea Europeană, consolidarea cooperării între statele membre ICE prin intermediul proiectelor comune, precum și cooperarea sectorială prin organizarea mai multor reuniuni ministeriale de profil. Toate eforturile și activitățile întreprinse pe parcursul Președinției la ICE au oferit statelor din regiune posibilitatea de a fi mult mai implicate în procesele regionale, cu siguranță contribuind la sprijinirea aspirațiilor de aderare la UE a statelor ICE care nu sunt membre ale UE.

În cooperarea noastră ulterioară cu ICE, ne vom concentra la fortificarea cooperării regionale care se raportează direct la dezvoltarea bunelor relații între statele membre, la creșterea numărului proiectelor de interes comun și la integrarea europeană a statelor cu astfel de aspirații. ICE urmează să aibă un rol important în acest proces, încurajând dialogul politic și cooperarea între statele membre, promovând o coordonare mai intensă a activităților direcționate mai mult spre oferirea asistenței statelor non-membre UE, oferind schimb de bune practici și experiențe.

Cît privește Președinția la Grupul Multinațional Consultativ al Centrului pentru Cooperare în Domeniul Securității — RACVIAC, aceasta a

coincis cu procesul de instituționalizare a inițiativei respective. Astfel, țara mea este implicată în dezvoltarea unei noi structuri, stabilind prioritățile, competențele și viitorul cadru de cooperare al RACVIAC – toate aceste eforturi fiind direcționate spre finalizarea și semnarea unui Acord care ar oferi Centrului RACVIAC un statut legal, internațional recunoscut, asigurând și acordând Centrului RACVIAC deplină operabilitate în realizarea obiectivelor și scopurilor sale.

Pe parcursul Președinției la CEFTA, Republica Moldova a depus eforturi pentru [înstituirea Secretariatului Acordului de Liber Schimb în Europa Centrală \(CEFTA\)](#) la Bruxelles, care va servi și funcționa drept structură centralizată în coordonarea activităților și consolidarea cooperării între părțile CEFTA. Președinția RM la Rețeaua de Sănătate în Europa de Sud-Est (SEEHN) a fost, de asemenea, marcată de procesul de instituționalizare, prin semnarea Memorandumului de Înțelegere privind viitorul Rețelei de Sănătate din Europa de Sud-Est în cadrul Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est 2008, precum și a celor două Declarații ale Miniștrilor Sănătății SEEHN. Cooperarea regională în cadrul SEEHN oferă suport în procesul avansării pe calea integrării europene, de asemenea, contribuie la implicarea activă a comunității donatorilor la dezvoltarea durabilă a Sistemului de Sănătate în Europa de Sud-Est, precum și la depășirea dificultăților majore cu care se confruntă sistemul sănătății publice la nivel regional, prin implementarea Proiectelor Regionale în acest domeniu.

Referindu-mă la Președinția Republicii Moldova la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEEC), țin să menționez că acest for este unul din cele mai importante mecanisme politice și diplomatice din cadrul procesului regional de cooperare, SEEC având rolul de for politic major din Europa de Sud-Est și acționând cu statut de „voce unită” a regiunii. Noi suntem deosebit de mândri de oportunitatea de a exercita Președinția la SEEC, de a reprezenta regiunea în relațiile cu UE și actorii internaționali, de a contribui la dezvoltarea activităților Consiliului Regional de Cooperare și, astfel, de a consolida autoritatea și capacitățile noastre naționale. În același timp, voi mărturisi că dacă în anul 2004 noi ne doream foarte mult o cooperare cu SEEC, deja în mai 2006 Republica Moldova a obținut calitatea de membru cu drepturi depline al procesului, fiind susținută atât

de statele membre SEEC cât și Comisia Europeană, pentru ca, în cele din urmă, doi ani mai târziu, în 2008, să preia Președinția la acest aranjament regional extrem de important din Europa de Sud-Est.

Ținând cont de obiectivul principal al SEEC – avansarea statelor participante în calea spre Uniunea Europeană – pe parcursul anului 2008, Președinția Republicii Moldova a organizat un șir de reuniuni și evenimente de caracter politic și/sau sectorial, puse în valoare prin adoptarea unui șir de documente importante, printre care aș putea menționa Declarația Comună a Miniștrilor Afacerilor Interne din statele membre SEEC privind consolidarea cooperării în combaterea crimelor cibernetice, Memorandumul privind garanțiile legale și juridice contra accesului ilegal la datele personale semnat de către Miniștrii Justiției din statele membre SEEC, Declarația Comună a Miniștrilor Sănătății SEEC, precum și Declarația Comună a Președinților Curților de Conturi din statele SEEC.

Mai mult ca atât, Republica Moldova a stabilit un șir de obiective prioritare Președinției în exercițiu: intensificarea dialogului SEEC-UE; consolidarea perspectivelor europene pentru statele din Europa de Sud-Est; proliferarea păcii și dezvoltarea economică a regiunii, cu scopul asigurării stabilității, securității și prosperității Europei de Sud-Est; consolidarea și promovarea SEEC la nivel internațional, în calitate sa de „voce unită” a regiunii și partener credibil în realizarea obiectivelor comunității internaționale; consolidarea eficienței a proceselor și inițiativelor regionale, în cooperarea cu statele membre SEEC, UE, CRC, precum și cu comunitatea donatorilor și organizațiile internaționale relevante; colaborarea cu Consiliul Regional de Cooperare și alte procese, inițiative și structuri regionale, cu scopul de a consolida cooperarea în spațiul prioritar al Europei de Sud-Est.

Întrebare: În contextul obiectivului Republicii Moldova de a se integra în Uniunea Europeană, care ar putea fi rolul și valoarea adăugată oferită în acest sens de către Consiliul Regional de Cooperare?

Andrei Stratan: Consiliul Regional de Cooperare, prin instituirea și lansarea sa, a conturat o nouă arhitectură a proceselor de cooperare în Europa de

Sud-Est, devenind un mecanism nou, avansat, un interlocutor cheie cu UE, precum și un generator de proiecte. În ansamblu, cooperarea regională operează drept un instrument adițional al procesului de integrare europeană, contribuind atât la implementarea standardelor, valorilor și principiilor europene, cât și la implementarea politicilor UE în regiunea sud-est europeană. Astfel, Consiliul Regional de Cooperare a preluat rolul de mecanism al statelor din regiune ce facilitează realizarea procesului de integrare, cu priorități și obiective ambițioase la nivelul național, destinat alinierii la standardele, valorile și principiile Uniunii Europene.

În acest context, noi ne așteptăm la implicarea CRC în dezvoltarea cooperării sectoriale din cadrul celor 5 domenii prioritare. La rândul său, toate acțiunile și activitățile întreprinse trebuie să fie complementare priorităților naționale și să aibă scopul de a susține statele în procesul integrării europene. Astfel, considerând cooperarea regională drept un proces benefic, important și semnificativ, generator al unei valori adăugate în procesul integrării europene, RM dă dovadă de promptitudine și voință politică în asumarea, împărtășirea și aplicarea principiilor apartenenței și guvernării regionale în procesul de cooperare în Europa de Sud-Est, considerând rolul activ al Consiliului Regional de Cooperare de o importanță primordială în susținerea statelor sud-est europene în implementarea condițiilor UE la nivel național.

Întrebare: Care sunt angajamentele asumate de Republica Moldova în cadrul CRC?

Andrei Stratan: Consiliul Regional de Cooperare a fost lansat la 27 februarie 2008, odată cu încetarea activității Pactului de Stabilitate în Europa de Sud-Est, prin Declarația Comună de instituire a CRC și a statutului acestuia - document de bază care definește sarcinile și domeniile prioritare de cooperare.

Iar prin semnarea Acordului de sediu pentru Secretariatul CRC, statele SEECP, inclusiv Republica Moldova, cu scopul de a asigura funcționalitatea Secretariatului CRC, și-au asumat un angajament politic în procesul de cooperare din Europa de Sud-Est, precum și au recunoscut anumite obligațiile financiare față de CRC.

Republica Moldova, în calitatea sa de participant activ la procesul de cooperare în Europa de Sud-Est, este implicată într-un șir de aranjamente și inițiative regionale, fiind prezentă în următoarele domenii prioritare de activitate: Dezvoltarea Economică și Socială, Infrastructură, Justiție și Afaceri Interne, Cooperare în domeniul Securității, precum și Consolidarea Capitalului Uman. Mai mult ca atât, acum în calitatea de Președinte al SEECP, activitățile și proiectele CRC dedicate dezvoltării integrale al statelor din Europa de Sud-Est ne vizează zilnic. În cadrul Președinției la SEECP, Moldova cooperează activ cu CRC, consolidându-și poziția la nivel regional și internațional. Pe lângă aceasta, Moldova va organiza, în comun cu CRC, o serie de consultări cu partenerii europeni și internaționali, promovând poziția, capacitățile și posibilitățile regiunii. De asemenea, în cooperare cu CRC noi vom organiza un șir de reuniuni care vor avea ca scop avansarea statelor din regiune în cele 5 domenii prioritare.

Întrebare: Cum vedeți Dumneavoastră, avansarea Republicii Moldova spre consolidarea dialogului și negocierea unui nou cadru de cooperare cu UE, prin intermediul participării la procesul de cooperare în Europa de Sud-Est?

Andrei Stratan: În anul 2001, atunci când Moldova a devenit membru cu drepturi depline al Pactului de Stabilitate în Europa de Sud-Est, a fost explicit definit obiectivul de a deveni un participant și un actor al procesului de cooperare în Europa de Sud-Est, cu scopul asigurării stabilității, securității și dezvoltării sale economice și sociale, contribuind la prosperitatea popoarelor din regiune.

Urmînd aceste scopuri, Moldova a înregistrat o avansare semnificativă în cadrul cooperării regionale, implicîndu-se activ în inițiativele și procesele regionale, cîștigînd statutul de partener viabil în realizarea obiectivelor regionale. Astfel, devenind obiectiv prioritar al politicii interne și externe a Moldovei, procesul cooperării regionale a contribuit la intensificarea dialogului politic cu statele din regiune și cu comunitatea europeană și internațională în general. În același timp, toate aceste activități și implicări au majorat capacitățile instituțiilor naționale politice și sectoriale, precum și au contribuit la avansarea procesului de integrare europeană.

În concluzie, consider că nivelul cooperării pe care îl avem astăzi în cadrul SEECP și al altor inițiative și aranjamente regionale ne permite o accesibilitate mai mare la beneficiile generate de către procesele inițiate în regiune, direcționate spre alinierea la standardele, valorile și principiile europene. În totalitatea sa, dezvoltarea procesului cooperării regionale și participarea activă a țării mele la el a demonstrat voința politică adecvată și a consolidat poziția Republicii Moldova drept partener regional credibil și responsabil, demonstrând că este o parte activă la astfel de procese importante ca SEECP, CRC, Tratatul Comunității Energetice, CEFTA, precum și la un șir de inițiative.

**2. Opinii Despre Mesajul Scrisorii
Adresată de Secretarul de Stat al SUA
Hillary Clinton Președintelui în
exercețiu al R. Moldova, Vladimir
Voronin. NewsIn. 01.06.2009.**

"Autoritățile americane sugerează că fără o investigare amplă a violențelor postelectorale și a tratamentelor la care au fost supuse persoanele arestate, jurnaliștii și membrii societății civile, nu este posibilă o restabilire a încrederii Occidentului în autoritățile moldovene și în instituțiile democratice ale statului", spune **Victor Chirilă, director de programe al Asociației pentru Politică Externă** de la Chișinău. Luni, 1 iunie, serviciul de presă al Președinției de la Chișinău a difuzat un mesaj adresat președintelui Voronin de către secretarul de stat al SUA, Hillary Rodham Clinton, în numele lui Barack Obama. Hillary Clinton îi mulțumește lui Voronin pentru scrisoarea din 15 aprilie (la o săptămână după protestele anticomuniste violente de la Chișinău – n.red.) și spune că președintele american Barack Obama a împuternicit-o să-i răspundă în numele său. Conținutul scrisorii din 15 aprilie nu a fost făcut public de autoritățile moldovene.

"Apreciez opiniile dumneavoastră cu privire la alegerile din Moldova și consecințele acestora. Noi condamnăm violențele care au avut loc în zilele imediat următoare scrutinului parlamentar, fapt pe care Ambasada SUA în Republica Moldova și Departamentul de Stat l-au declarat public. Noi credem că Guvernul Republicii Moldova ar trebui să analizeze atât îngrijorările care au apărut cu privire la desfășurarea alegerilor, cât și modul în care au fost tratate persoanele reținute, jurnaliștii și reprezentanții societății civile în urma violențelor. O explicație completă va consolida încrederea în

instituțiile democratice ale Moldovei", se mai arată în scrisoarea secretarului de stat al SUA, Hillary Clinton.

Victor Chirilă spune că în cei trei ani cât a lucrat la ambasada Republicii Moldova la Washington, nu a existat nicio situație în care la mesajul șefului statului să răspundă o persoană de rang mai mic din administrația americană. "Acest lucru înseamnă că Vladimir Voronin nu mai este tratat ca un oficial de rang egal cu Obama și nu cred că doar din cauza că atribuțiile lui în calitate de șef de stat au expirat între timp. Este un semnal clar și gestul denotă o atitudine critică și dezaprobatore a autorităților americane față de actuala conducere", spune Victor Chirilă. Potrivit lui, următoarea persoană ca importanță în ierarhia americană este vicepreședintele SUA și președintele Senatului Joe Biden, și ar fi existat o explicație logică dacă răspunsul ar fi venit de la acesta, odată ce Vladimir Voronin a fost ales între timp președinte de Parlament.

Faptul că răspunsul a venit de la secretarul de stat înseamnă o scădere importantă a nivelului de dialog cu șeful statului moldovean, spune Victor Chirilă. În limbaj diplomatic, continuă expertul, faptul că secretarul de stat american "apreciază" opiniile lui Voronin cu privire la alegerile din Moldova și consecințele acestora, înseamnă de fapt că s-a luat act de acestea. În mesaj, urmează o disociere de poziția președintelui moldovean, prin "condamnarea violențelor care au avut loc în zilele imediat următoare scrutinului parlamentar" și accentul pus pe "necesitatea unor investigații complete" fără de care nu este posibilă restabilirea încrederii în instituțiile democratice ale Moldovei.

Analistul moldovean Oleg Cristal, de la Asociația pentru democrație participativă ADEPT, constată că în contrast cu scrisoarea adresată lui Barack Obama, corespondența și comunicările telefonice ale lui Voronin cu președintele rus Dmitri Medvedev sunt etalate rapid în public de serviciul de presă al Președinției. "Nu am siguranța că noi cunoaștem despre toate discuțiile și corespondența dintre președinții moldovean și rus. Totuși, secretizarea scrisorii către Obama, despre care nu știe nici serviciul de presă al Președinției de la Chișinău, chiar este un mister. Nu este exclus ca mesajul din scrisoarea în cauză să fi fost tănuțat nu atât de opinia publică din R.

Moldova, cât de anumiți actori internaționali din Est", este de părere Oleg Cristal.

Analistul atrage atenția asupra faptului că funcția de secretar de stat a lui Hillary Clinton este echivalentul ministrului de externe din alte țări. Clinton este responsabilă de politica externă a administrației Obama. "Însă semnarea scrisorii de către secretarul de stat înseamnă automat o reducere a importanței evenimentului. Luând în calcul și conținutul mesajului, putem presupune că președintele american este deranjat de informațiile referitoare la corectitudinea și legalitatea scrutinului parlamentar din 5 aprilie, dar, în mod special, de evenimentele postelectorale. Acest lucru a și determinat faptul că Hillary Clinton a fost 'împuternicită' să răspundă în numele lui Obama", spune Oleg Cristal.

Analistul semnalează că în scrisoare nu se spune nimic despre recunoașterea sau nerecunoașterea rezultatelor alegerilor din 5 aprilie din Republica Moldova. "Dimpotrivă, guvernul moldovean este încurajat să analizeze îngrijorările legate de desfășurarea alegerilor, cât și a violențelor de după scrutin. Această ar însemna că Washingtonul sau nu are siguranță că alegerile au fost libere și corecte, sau crede că alegerile au fost fraudate și, în formă diplomatică, sugerează acest lucru", spune Cristal. "Formula 'apreciem opiniile dumneavoastră cu privire la alegerile din Moldova și consecințele acestora' înseamnă că Statele Unite acceptă poziția respectivă, dar nu este de acord cu ea. În mesaj nu se spune nimic nici despre posibilitatea depășirii actualei crize politice și niciun cuvânt despre alegerile anticipate", mai constată analistul Oleg Cristal, de la Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT.

3. UE Ar Trebui să Susțină mai Activ Presa Liberă și Proiectele Societății Civile. Interviu cu George Dura, CEPS. Europa Liberă. 10.06.2009.

Analistul George Dura susține că interese de natură economică fac ca UE să nu vrea să-și strice relațiile cu Rusia din cauza Moldovei. UE are interesul ca viitoarele alegeri să fie cit mai transparente și ca rezultatul să reflecte vointa populației. Pe de altă parte, numeroasele încălcări din campania pentru alegerile din 5 aprilie și evenimentele post-electorale au demonstrat slăbiciunea Uniunii Europene și chiar un eșec al acesteia în a fi mai critică fata de autoritățile din

Moldova, spune cercetătorul de la Bruxelles, George Dura, de la Centrul pentru studii de politici europene.

George Dura: „Deci, se poate interpreta sau ca o slăbiciune sau pe de altă parte, se poate vedea ca un fel de a-și spăla miinile, de a spune ca asta este problema voastră internă, noi vrem ca totul să fie un proces democratic, dar noi nu ne amestecăm. Oricine va câștiga, vom lucra cu el, dacă este ales într-un mod democratic și mai mult nu. Deci, clar ca Uniunea Europeană nu este într-o poziție să spună ca noi sprijinim opoziția pentru ca comunistii au făcut niste nereguli sau au arestat oameni samd”.

În 2005, Uniunea Europeană a condiționat semnarea planului de acțiuni pentru Moldova de organizarea unor alegeri libere și corecte. În 2009, nu a existat nici o condiționare de acest fel, ceea ce, spune George Dura, i-a făcut pe unii observatori să creadă ca Uniunea Europeană s-ar simți mai comod cu un partener cu care a lucrat timp de 8 ani și care cel puțin la nivel de retorică sprijina integrarea europeană, deși a regresat la capitolul democratizare. Pe de altă parte, spune cercetătorul de la Bruxelles, în campania electorală s-a văzut clar ca partidul comunistilor a fost favoritul Moscovei. Relația actuală dintre Uniunea Europeană și Rusia este încă destul de încordată pe mai multe planuri, ceea ce reduce marja de manevră a Uniunii Europene în privința Moldovei.

George Dura: „Deși se pregătesc negocierile pentru un nou tratat între Rusia și Uniunea Europeană, asta creează și situația în care Uniunea Europeană devine mai reticentă în a penaliza sau în a face declarații negative față de implicarea Rusiei în campania politică din Moldova. Deci, Uniunea Europeană are acum alte interese geopolitice, de natură economică mult mai importante decât ceea ce reprezintă Moldova în politica Uniunii Europene sau în politica anumitor state mai mari din Uniunea Europeană și nu vrea să-și strice relațiile cu Rusia din cauza Moldovei. Deci, se ține mai la o parte”.

Noul cadru de colaborare propus Moldovei de către Uniunea Europeană sub forma Parteneriatului Estic ar putea să dea roade numai într-o perspectivă îndepărtată. Este vorba despre liberalizarea comerțului și a regimului de vize. Până atunci, spune cercetătorul de la Bruxelles George Dura, Uniunea Europeană ar trebui să se implice mult mai activ decât până acum în a susține ceea ce a mai

ramas din presa libera si independenta, sa sustina proiecte ale societatii civile pe ambele maluri ale Nistrului asa incit si populatia sa inteleaga mai bine ce este Uniunea Europeana nu doar sub aspectul libertatii de circulatie si al comertului, dar mai ales sub aspectul democratizarii si al valorilor impartasite de Uniunea Europeana.

<http://www.europalibera.org/content/article/1751502.html>

4. Europarlamentarele Arată Cât de Mic Este Subiectul R. Moldova pe Agenda Europeană. Eugen Revenco, Director Programe APE. Info-Prim Neo. 09.06.2009.

Eugen Revenco, director de programe la Asociația pentru Politică Externă (APE), consideră că, în special, lipsa politicienilor din România în spațiul despre care se spune că este comunitatea cea mai mare de români de peste hotare țării, arată cât de mic este subiectul R. Moldova pe agenda europeană, inclusiv a României.

“Astfel, putem face concluzii și despre locul țării noastre pe agenda globală a Parlamentului European (PE), dar și cât de departe este Bruxelles de locuitorii din R. Moldova. Sentimentul European în R. Moldova este atât de puternic în sondajele de opinie, dar la alegeri au mers mai puțin de o mie și jumătate de persoane”, a spus Revenco. PE nu este un organ legislativ clasic, ci mai mult o expresie a sentimentelor și forțelor consultative. Formarea Comisiei Europene, aprobarea bugetului UE și rolul său special în adoptarea deciziilor – fac din Parlamentul European un actor tot mai puternic. Însă, efectele intervenției sale în viața politică, economică și socială a statelor membre, dar și a celor care au aspirații europene, nu sunt imediate, remarcă expertul de la APE.

Revenco susține că valoarea reală pe care o atribuie guvernarea actuală de la Chișinău Parlamentului European s-a văzut clar după evenimentele post-electorale: refuzul direct al liderului PCRM de a se întâlni cu delegația PE condusă de Marianne Mikko; reacția sfidătoare și obraznică a actualului vicepreședinte a Parlamentului, Grigore Petrenco, care a refuzat să participe la discutarea Rezoluției PE din 7 mai. “Mai grav e că aceasta este atitudinea instituționalizată a guvernării. Se va schimba oare

această abordare disprețuitoare peste noapte?”, se întreabă analistul.

UE a consumat mult efort pentru dosarul R. Moldova. Atât Consiliul, Comisia, cât și Parlamentul European au reacționat prompt după alegerile din 5 aprilie pentru a readuce stabilitatea la frontiera de est a UE. O stabilitate de orice culoare și de orice tip. Parlamentul European a încercat să reabiliteze moral aceste abordări strategice prin adoptarea Rezoluției din 7 mai privind situația post-electorală din R. Moldova, unde a indicat instituțiilor europene poziția sa privind desfășurarea ulterioară a evenimentelor, spune Revenco.

Instituțional, cooperarea dintre legislativul moldovenesc și PE se desfășoară în cadrul Comitetului de Cooperare parlamentară, instituit în baza Acordului de Parteneriat și Cooperare, care a intrat în vigoare în 1998. Acordul “de asociere” cu R. Moldova nu există nici în proiect. Comisia Europeană nu are, cel puțin, nici mandate de negocieri. “În această situație delegația PE în acest comitet interparlamentar de cooperare se va conduce de documentele deja adoptate, și, în primul rând, de Rezoluția din 7 mai privind evenimentele de după alegerile din aprilie. Guvernarea de la Chișinău a învățat bine cum să arate o dinamică pozitivă, fără a produce schimbările promise. Atitudinea PCRM față de Rezoluția PE a fost clar exprimată prin comportamentele și declarațiile liderilor acestei formațiuni și, de aceea, va fi ocolită sau scoasă din context de aceștia, este de părere directorul de programe la APE.

Eugen Revenco consideră că orice misiune și dialog cu guvernarea de la Chișinău ar trebui să se axeze pe rezultate, sesizabile imediat și direct, cum ar fi solicitarea de acces în direct la televiziunea publică pentru eurodeputați și opoziție; încetarea imediată a propagandei, implementarea imediată a recomandărilor Consiliului Europei privind pluralismul media etc.

Nota redacției: 1409 persoane cu cetățenie română și-au dat votul duminică, 7 iunie, la Chișinău pentru europarlamentare. Valide au fost declarate 1396 buletine de vot. 56,95% dintre alegătorii de la Chișinău au votat cu PDL, 10,74% – pentru PNL, Alianța PSD + PC a obținut 3,94%, iar PRM – 3,51%. Pentru Elena Băsescu au votat 23,57% din alegători. Celelalte partide au acumulat mai puțin

de un procent. PSD a obținut 31,07% din voturi la euroalegeri, fiind urmat de PDL cu 29,71%, PNL cu 14,52% din voturi, UDMR - 8,92%, PRM - 8,65%, iar Elena Băsescu a fost creditată cu 4,22%, potrivit rezultatelor anunțate luni de Biroul Electoral Central al României după centralizarea proceselor verbale din toată țara. <http://www.info-prim.md/?x=&y=23758>

5. Criza Moldoveană, Oportunitate Pentru UE. Comentariu de Louis O'Neill, Ex-Şef Misiune OSCE in Moldova. Europa Liberă. 12.06.2009.

Evenimentele din R. Moldova au furnizat fragilului „Parteneriat Estic” al Uniunii Europene o excelentă ocazie de a-şi dovedi relevanţa şi capacitatea de a răspunde nevoilor celor şase ţări participante. Parteneriatul a fost lansat la 7 mai, la Praga, cu ecouri modeste, la un summit fără participarea unor lideri europeni influenţi, ca Gordon Brown, Nicolas Sarkozy sau Silvio Berlusconi. Iar dintre cei care au mers la Praga, mulţi s-au rugat ca unul din invitaţii notorii, Alexander Lukashenka, să nu apară. Până la urmă, liderul din Belarus n-a venit, cum n-a venit nici preşedintele R. Moldova, Vladimir Voronin.

„Parteneriatul Estic” (PE) care urma să se bazeze pe „respectul ambelor părţi pentru domnia legii şi buna guvernare, pentru drepturile omului, pentru protecţia minorităţilor, şi respectul pentru principiile economiei de piaţă şi pentru dezvoltarea sustenabilă”. Proiectul are şi scopul mai general de a „promova democraţia” şi alocă fonduri semnificative, de 785 de milioane de euro până în 2013, vecinilor europeni: Ucraina, Belarus, R. Moldova, Georgia, Armenia şi Azerbaidjan.

Îmbucurător este că PE urmăreşte progrese şi rezultate palpabile, iar pagina de web a Comisiei Europene sugerează chiar o foaie de parcurs. Comisia sugerează că actualele reforme din ţările PE „necesită participarea mai puternică a societăţii civile la supravegherea serviciilor publice, inclusiv pentru ca acestea să se bucure de un respect mai mare din partea publicului. Printre activităţile multilaterale s-ar putea număra evaluări ale guvernării „între egali” (între ţările participante) şi schimburile de practici optime în chestiuni ca standardele electorale, regimul mass-media şi combaterea corupţiei”.

Această „platformă tematică” pare făcută anume pentru a rezolva actualul impas din R. Moldova.

Principalul reproş al opoziţiei după alegerile de la 5 aprilie a fost că listele de alegători ar fi fost umplute cu „suflete moarte” care, în mod bizar, ar fi reuşit să voteze exclusiv în favoarea partidului de guvernământ, comunist. Au fost făcute câteva apeluri la Comisia Electorală Centrală (CEC) şi la tribunale moldoveneşti, dar aceste demersuri n-au ajuns prea departe. În schimb, atenţia s-a concentrat asupra unor noi evenimente politice, iar nou-descoperita unitate a opoziţiei şi controlul ei asupra „votului de aur” în parlament au forţat alegerile anticipate.

Tocmai aici PE poate avea un impact masiv, dacă acţionează rapid. CEC sugerează că noile alegeri parlamentare ar putea avea loc la mijlocul lunii august. Chiar dacă opoziţia nu va reuşi să le „împingă” înspre toamnă, cum ar vrea, asta tot înseamnă că mai sunt vreo 10 săptămâni până la vot. Dacă listele de alegători nu sunt verificate în manieră obiectivă, rachiuna şi discordia din aprilie vor măcina societatea moldoveană încă multă vreme, compromiţând legitimitatea oricăror noi lideri şi ducând poate la perpetuarea instabilităţii.

Bugetul de stat al Moldovei pentru 2009 a alocat fonduri numai pentru un scrutin electoral, iar R. Moldova primeşte acum loviturile crizei globale. Uniunea Europeană, prin PE, ar trebui să propună o evaluare şi actualizare completă a listelor de alegători din R. Moldova, oferind în acest scop expertiză, finanţare şi tehnologie. Şi cum PE cere „participare mai puternică a societăţii civile”, proiectul ar trebui să implice Coaliţia 2009 şi alte ONG-uri din R. Moldova, ca şi agenţiile guvernamentale de resort, astfel ca listele să fie verificate şi corectate în manieră neutră, nepartizană.

R. Moldova nu este o ţară mare, aşa că un asemenea program este pe deplin fezabil, deşi ar implica un serios efort logistic, training, măsuri de protejare a confidenţialităţii şi control al calităţii. O revizuire completă a listelor de alegători ar putea fi şi o binevenită slujbă de vară pentru sute de moldoveni de toate vârstele şi convingerile politice, care altfel ar sta, poate, degeaba, într-o perioadă a remitenţelor în scădere. Un asemenea program ar face mult pentru recâştigarea încrederii societăţii moldovene în procesul politic şi ar putea lansa reconcilierea atât de importantă pentru viitorul ţării.

Mai mult, actualizarea listelor de alegători ar fi un

beneficiu durabil pentru alegerile viitoare și o întreprindere relativ ieftină – presupunând doar o mică fracțiune din zecile de milioane de euro rezervate R. Moldova în cadrul „Noii vecinătăți” și al PE. Ca beneficiu suplimentar, acest exercițiu ar putea clarifica întrebări despre unde se află și cât de numeroasă este populația moldoveană – o problemă care a fost mai mult subiect de presupuneri în ultimii ani, când moldovenii au migrat spre alte țări – oferind astfel Moldovei o bază informațională mai credibilă, cu care să abordeze ajutoarele viitoare, din cadrul PE sau din partea unor donatori.

Deși evenimentele din ziua alegerilor sunt importante, toată lumea știe în spațiul post-sovietic că importanța crucială pentru corectitudinea unui proces electoral care să reflecte voința electoratului o au condițiile din perioada pre-electorală. Pregătirea, accesul la mass media, listele de alegători corecte și alocarea sau nealocarea de resurse administrative pot tranșa alegerile. Bruxelles-ul are acum șansa de a fi „proactiv” și de a dovedi că este o forță pentru reconciliere și progres în vecinătatea Uniunii. Și nimeni nu se îndoiește că UE poate arăta dexteritate când are voință politică. De pildă, odată ce a luat decizia de a drumul misiunii EUBAM în Ucraina, desfășurarea propriu-zisă a avut loc cu o iuțelă uimitoare.

Printre alte critici, președintele interimar Voronin a spus că „Parteneriatul Estic” nu merge destul de departe în ajutorarea celor șase foste țări sovietice participante. Ei bine, a apărut ocazia de a oferi transparență, de a lăsa ceva bun în urmă, în Moldova, și de a furniza legitimitate procesului politic. La urma urmei, cine ar putea fi împotriva unor liste de alegători corecte?

Louis O'Neill a fost ambasador al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa și șef al misiunii acesteia în Republica Moldova între 2006 și 2008. <http://www.azi.md/ro/comment/3643>

6. Andrei Stratan: “Relatiile Moldo-Romane Trebuie sa Continue”. Europa Liberă. 08.06.2009.

Valentian Ursu, Europa Liberă: Ministrul Andrei Stratan susține că relațiile moldo-române trebuie să continue "cu o atitudine corectă față de R. Moldova". După evenimentele postelectorale din 7 aprilie, când guvernarea de la Chisinau a acuzat autoritățile romane de implicare în violente și de

tentativa de susținere a unei lovituri de stat, autoritățile moldovene l-au expulzat pe ambasadorul României la Chisinau și l-au rechemat pe seful misiunii diplomatice a Republicii Moldova la București.

Ulterior ministrul afacerilor externe și integrării europene, Andrei Stratan a invocat încălcarea uzanțelor diplomatice de către România ca motiv pentru respingerea acreditării ambasadorului României la Chisinau. România a calificat drept un gest ostentativ și inamical motivul invocat de Republica Moldova pentru a-l refuza pe Mihnea Constantinescu drept ambasador la Chisinau. Recent conducerea de la București declara că nu va nominaliza o altă persoană pentru această funcție. Andrei Stratan: “Este dreptul autorităților din România să adopte decizii, care gâdesc dumnealor că ele sunt corecte pentru consolidarea relațiilor dintre Republica Moldova și România.”

L-am întrebat pe seful diplomatiei Andrei Stratan dacă se caută persoana potrivită pentru a fi numită ambasadorul Republicii Moldova la București.

Andrei Stratan: ”Desigur, da. În prezent se selectează candidaturile, se examinează. După care vom purcede la practica internațional stabilită și vom solicita acordul pentru persoana corespunzătoare din partea autorităților de la București. În caz că vom primi un răspuns pozitiv, atunci vom începe procedura internă de numire prin hotărâre de guvern și prin decret prezidențial. Deci, noi vom respecta cu strictețe toate rigorile internaționale cu privire la numirea unui ambasador într-o altă țară.”

Valentina Ursu: Intrucat relațiile moldo-române se afla într-un punct mai scăzut decât oricând, Europa Liberă a încercat să mai afle de la domnul Stratan cum vede el evoluția cooperării dintre Chisinau și București.

Andrei Stratan: “Relațiile moldo-române trebuie să continue... Cu o atitudine corectă față de Republica Moldova, fără aceste invinuri, fără aceste declarații care într-adevăr afectează nu numai Republica Moldova, dar ele sunt neînțelese probabil și de partenerii europeni.” Vicepremierul moldovean mai spune că „relațiile moldo-române trebuie să fie bazate pe respect reciproc și neamestec în treburile interne”.

7. Declarațiile Ambasadorului Rusiei Valeri Kuzmin Constituie o Ingerință Directă în Treburile Interne ale R. Moldova. Jurnal de Chisinau. 02.06.2009.

Valeri Kuzmin a declarat la 27 mai, curent, la deschiderea unei reuniuni regionale a etnicilor ruși din Ucraina, Moldova și Belarus, că în legătură cu “oficializarea limbii ruse” în Republica Moldova “nu a fost observată nicio dinamică pozitivă în ultima vreme” și că “problema merită o atenție sporită”. Potrivit ambasadorului, în perioada agravării situației politice interne imediat după alegeri s-a observat și o acutizare a relațiilor interetnice. Poate un ambasador să se pronunțe în favoarea oficializării limbii țării sale, în cazul dat a limbii ruse? Aceste afirmații nu pot fi calificate drept o ingerință în treburile altui stat? Cât de adevărată este afirmația că în perioada postelectorală s-ar fi acutizat relațiile interetnice în republica noastră?

Eugen Revenco, director de programe, Asociația pentru Politici Externe (APE): “Serviciul diplomatic al oricarei țări are misiunea de a promova interesele statului sau peste hotare. Dacă un ambasador străin promovează modificarea constituției țării gazdă, aceasta ar constitui un atentat la suveranitate și un amestec direct în afacerile interne. În orice caz, în urma știrilor din presă, ministerul de externe ar fi trebuit să se autosesizeze și să ia act de aceste declarații pentru a judeca în ce masura este lezată suveranitatea țării și, eventual, dacă s-ar confirma supozițiile, să ia o atitudine. În Republica Moldova limba rusă are un statut oficial, care este menționat chiar și în constituție. Fără a purta titulatura “limbii de stat”, ea îndeplinește aceste funcții, de rând cu cea română. Toate proiectele de legi și hotărâri de guvern se elaborează în 2 limbi; dezbaterile în parlament și guvern sunt bilingve; legislația este publicată în Monitorul Oficial bilingv; justiția se efectuează în oricare din cele 2 limbi. Aș fi surprins dacă după suportul mediatic din campania electorală și după alegeri acordate partidului de guvernământ al comuniștilor, autoritățile FR ar putea reproșa guvernului RM promovarea de politici discriminatorii față de etnicii ruși. Mai cu seamă după încheierea în toial campaniei electorale, în februarie curent, a acordului

interguvernamental pentru cooperarea umanitară, semnat de Ministrul de externe al FR Lavrov și vicepremierul Victor Stepaniuc (în acel moment degrevat din funcție, ca și ministrul de externe Andrei Stratan, ambii candidați PCRM)”.

Mihai Godea, prim vicepreședintele PLDM: „Declarația ambasadorului Kuzmin nu poate fi trecută cu vederea, măcar pentru faptul că dânsul este reprezentant plenipotențiar al unui stat străin în țara noastră. Faptul că un diplomat străin cere oficializarea limbii ruse poate fi catalogată drept o ingerință necamuflată în treburile interne ale Republicii Moldova. În situația în care ar fi existat cazuri concrete și multiple de discriminare pe criteriile etnic și lingvistic a conaționalilor noștri minoritari, acțiunile ambasadorului rus ar fi fost explicabile. Ași aminti aici, că în Republica Moldova se aplică legea privind funcționarea limbilor pe teritoriul țării, aprobată încă în 1989 și care reproduce criteriile și principiile Cartei Europene a Limbilor minoritare și regionale. În localitățile populate compact de alolingvi, în administrație și în învățământ se aplică limba rusă. Toate documentele oficiale ale instituțiilor puterii centrale se editează în română și rusă. Până și în ședințele Parlamentului se asigură traducerea sincronă în limba rusă. Dezvoltarea limbii ruse în țara noastră este garantată și de către Constituție. În acest sens, legislația Republicii Moldova este adecvată și corespunde normelor europene în domeniu. Chiar dacă se urmărește o acutizare a relațiilor interetnice și aici așa aminti declarația Adunării Populare a Găgăuziei în problema dată, cred că eforturile în acest sens sunt zădarnice. În 18 ani de Independență concetățenii noștri minoritari au reușit să se convingă că nu au motive de îngrijorare privind utilizarea limbii ruse în societatea noastră”. [...]

8. Politica Externă a Federației Ruse ca Obstacol al Dezvoltării Democratice. Interviu cu Dumitru Mînzărari, Cercetător IDIS „Viitorul”. Europa Liberă. 09.06.2009.

În contextul evenimentelor politice de la Chișinău, Institutul pentru dezvoltare și inițiative sociale „Viitorul” a realizat un studiu intitulat „Politica externă a Federației Ruse ca obstacol al dezvoltării democratice în spațiul post-sovietic” <http://www.viitorul.org/lib.php?l=ro&idc=296>. Cercetarea oferă o analiză amănunțită a motivelor

eșecului tranziției democratice în spațiul post-sovietic, elucidând factorii externi. [...]

Europa Liberă: De unde provine tendința Kremlinului de a-și subordona situația politică din fostele republici sovietice?

Dumitru Mînzărari: De fapt, cum releva studiul, este mai ușor de a controla un stat care este autoritar, din motivul că există un singur pol de putere. Este deci de ajuns să controlezi un singur pol de putere și nu trei, cum ar fi Parlamentul, Curtea Constituțională și Executivul, care se autobalansează unul pe altul, așa cum se întâmplă într-un stat tradițional democratic. În acest context, un stat autoritar, unde toate trei ramurile puterii sunt controlate din de o singură forță, este mai ușor de controlat din exterior. De aici și preferința de a lucra cu state autoritare.

Europa Liberă: Dar în situația actuală, în care Occidentul pare interesat întâi de toate de stabilitate și mai puțin de promovarea reformelor democratice, are Republica Moldova șanse să reziste în fața ofensivei rusești?

Dumitru Mînzărari: Răspunzând direct la întrebarea Dvs, rezultatele studiului indică faptul că Republica Moldova nu are șanse să reziste presiunilor politicii externe ruse în cazul în care nu va fi asistată din Occident. Este un actor foarte mic și, la moment, prea vulnerabil. Înșă, cred că ar fi o greșeală de spus că Occidentul este interesat de orice stabilitate și nu ar fi interesat să intervină. De fapt, putem spune că e interesat de stabilitate în contextul pe care îl folosește Moscova. Adică status-quo-ul care există foarte mult încurcă Occidentul la momentul în care nu are instrumente extinse de a răspunde Moscovei. Fiind un actor pragmatic, reiese din ceea ce există. Înșă, Occidentul își crește capacitatea de a interveni în cazul Moldovei și a altor republici postsovietice. Chiar dacă prea încet, o face. În cadrul studiului am ajuns la concluzia că dacă Occidentul nu va investi mai multe resurse, nu va apela la strategii mai bine chibzuite, Moldova risca să-și consolideze sistemul autoritar și să nimerească tot mai mult sub controlul Moscovei.

Europa Liberă: D-le Mînzărari, dar este Rusia singura vinovată pentru degradarea situației la capitolul libertăți democratice în Moldova?

Dumitru Mînzărari: Cred că ar fi puțin exagerat dacă am spune că Rusia e singura vinovată. Factorul Rusiei este unul suplimentar într-un fel. Rusia poate nu întotdeauna o face bine chibzuit. Nu că are drept scop să oprească dezvoltarea democratică. Obstacolele în calea dezvoltării democratice sunt mai mult o reacție adițională la politicile Rusiei. Faptul că politicile Rusiei afectează securitatea națională și studiul insistă pe exemple concrete. Cazuri care au fost anterior.

Europa Liberă: Cum ar fi de exemplu?

Dumitru Mînzărari: Cum ar fi problemele de securitate ale altor state. Până la Moldova. State din America Latină, state din Europa Centrală. La ciocnirea cu probleme de securitate un stat devine mai autoritar, pentru că Guvernul folosește problemele de securitate ca scuze pentru a interveni în toate domeniile vieții. Este una la mână. Și al doilea moment este că, iarăși, experiența istorică arată că statele mai mari care influențează state mai mici într-un fel le exportă sistemul politic.

Europa Liberă: Dar tocmai în acest context, D-le Mînzărari, are democrația vreo șansă în Rusia înșăși?

Dumitru Mînzărari: Cred că da. Problema Rusiei este că a apucat o cale evolutivă de tranziție diferită de cea care a fost promovată în Occident. Elitele Rusiei, care au venit astăzi la putere sunt de fapt elitele vechi, sovietice, care apelează la metode vechi de control a spațiului. Iarăși, acest moment a fost elucidat în studiu, unde vorbim despre cultura politică, sau cultura strategică a elitelor rusești, care înseamnă modul în care ele văd relațiile internaționale. Asta se bazează pe faptul că Rusia istorică a avut teritorii uriașe și, pentru a le apăra, elitele ruse, conducerea Rusiei, s-a străduit să mențină un control maxim asupra acestor teritorii, să construiască un fel de teritorii bufer între sine și potențialii inamici.

Europa Liberă: Dar situația ar putea să se schimbe dacă vor veni alte elite politice în Rusia?

Dumitru Mînzărari: Evident. Înșă Rusia are totuși probleme mai mari în contextul tranziției democratice. Are nevoie de mai mult timp. Are nevoie să-și educe populația în primul rând. Pentru că aceasta să poată contribui la tranziția

democratica. O transformare democratica nu poate avea loc daca nu exista o cerinta din partea populatiei. Si anume din aceasta cauza situatia Moldovei e mai optimista. Insa totusi Moldova are nevoie ca Occidentul sa-i acorde mai multa asistenta, anume la capitolul neutralizarii politicilor externe ale Rusiei si fireste securitatii Moldovei. Atunci Guvernul va putea sa se concentreze pe probleme care contribuie la dezvoltarea democratica.

<http://www.europalibera.org/content/article/1749885.html>

9. Rușii și Românii ar Putea Bloca Integrarea Sistemului Energetic Moldovenesc cu cel al UE. Ion PREAȘCA. ECONOMIST. 10.06.2009.

Pericolele și beneficiile pentru Moldova de la acordurile energetice româno-ruse

Republica Moldova ar putea obține o serie de beneficii economice și financiare de pe urma realizării acordurilor energetice româno-ruse semnate recent la Moscova. În urma acestor acorduri s-ar putea majora veniturile de la prestarea serviciilor de tranzit de gaze rusești în România prin Moldova și, mai ales, de la serviciile de transport și tranzitul de energie electrică rusească spre statele din Balcani. În același timp, realizarea unor prevederi ar putea amâna sau chiar bloca integrarea sistemului energetic al Moldovei în cel european.

Ce prevăd acordurile energetice româno-ruse

Luni, 1 iunie a.c., ministrul român al Economiei, Adrian Videanu, a anunțat că, în urma vizitei efectuate în perioada 20-21 mai, la Moscova, partea română a reușit să încheie un memorandum cu Gazprom, primul acord din ultimii 20 de ani. „Am semnat primul acord de după 1989 de colaborare directă Romgaz - Gazprom, ce prevede identificarea tuturor posibilităților de colaborare”, a afirmat Videanu.

Acordul are următoarele coordonate: înființarea unei companii mixte ruso-române, deținută 50%-50% de ambele companii; construirea în România a mai multor depozite de înmagazinare a gazelor (unul la Mărgineni, județul Neamț); posibilitatea ca gazul achiziționat de Romgaz de la Gazprom și păstrat în depozit să fie vândut mai departe; construirea unor termocentrale, care să folosească gazul pentru producerea de electricitate.

Ca mențiuni la condițiile de mai sus, capacitatea totală a depozitelor ar urma să fie de 5-6 miliarde metri cubi, dublul capacității actuale a României. "Extinderea colaborării cu Gazprom vizează zona energiei electrice. Rușii sunt invitați să participe la toate proiectele energetice ale României. Ideea este aducerea cât mai aproape de UE a gazelor rusești pe timp de vară, când sunt ieftine, și valorificarea lor împreună pe timpul iernii. Importatorii de gaze vor funcționa liber și Romgaz poate importa direct gaze de la Gazprom", a afirmat ministrul român.

Videanu a precizat ca una dintre solicitările părții ruse a fost realizarea stației back-to-back de la Isaccea, astfel încât producătorii de energie din Rusia să tranziteze România către destinații precum Grecia, Turcia, Serbia, țări importatoare de energie. "În septembrie, ne-am propus o întâlnire cu ministrul rus al energiei, Serghei Matko, când vom semna un alt Memorandum de colaborare", a afirmat Videanu.

În prezent, companiile Romgaz și Petrostar Ploiești elaborează studiul de fezabilitate pentru depozitul de gaze de la Roman-Mărgineni (care va avea o capacitate de depozitare de circa 2 miliarde de metri cubi de gaze), urmând ca acesta să implice și consultanți și specialiști ai Gazprom, în ideea de a crește încrederea în cele două companii, ținându-se cont și de experiența pe care Gazprom o are din acest punct de vedere, a mai spus Videanu. De asemenea, rușii doresc să se implice în construcția unei centrale nucleare în România, precum și să cumpere o serie de hidrocentrale.

Moldova și depozitul de gaze de la Roman-Mărgineni

Construcția depozitului de gaze de la Roman-Mărgineni, amplasat la distanță mică de hotarul moldo-român, ar însemna că Gazprom va spori livrările de gaze în România tranzitând Moldova. Or, altă cale mai scurtă nu există. De altfel, pentru asigurarea cu gaze a Moldovei de peste Prut, a fost prevăzută construcția conductei Drochia-Ungheni-Iași, cu o capacitate de 5 miliarde metri cubi, lungimea de 95 km și un cost de circa 49 mil. USD.

Proiectul în această variantă a rămas doar pe hârtie, el fiind trăgănat de lipsa banilor, dar mai ales a lipsei interesului companiei Gazprom pentru el. În consecință, în iunie 2008, SRL Moldovatrangaz (o subdiviziune a Moldovagaz), a demarat construcția gazoductului magistral Bălți-Ungheni, cu un cost

de peste 22 mil. USD și o capacitate de un miliard de metri cubi pe an. Conducta va fi finalizată până la finele anului curent și permite realizarea gazificării a zeci de localități, iar în viitor ar urma să ducă la conectarea cu sistemul gazier din România. Totuși, capacitatea conductei este mică și nu face posibil tranzitul de gaze spre România. Specialiștii de la Moldovatrangaz spun că dacă va fi nevoie, oricând, paralel cu conducta ce se construiește, va putea fi construită alta cu o capacitate mai mare, special pentru tranzitul de gaze spre România.

Proiectul Ascom-grup a fost uitat

De notat că, în anul 2006, a fost semnat un Protocol de Intenții între Guvernul Moldovei și compania ASCOM-grup, având drept scop „identificarea și diversificarea surselor și piețelor de gaze naturale, precum și de energie electrică, pentru aprovizionarea RM” și „minimalizarea și excluderea treptată a riscurilor politice și economice pentru securitatea națională în domeniul energetic, ce decurg din aprovizionarea RM cu gaze naturale dintr-o singură sursă”.

Protocolul prevedea pe lângă livrarea a 2,5-3,0 mld. metri cubi de gaze naturale anual din Kazahstan, până în 2016-2018, pentru satisfacerea necesităților energetice ale R. Moldova, participarea la construirea depozitului subteran de gaze la Mărgineni, cu conducte de revers racordate la sistemul de distribuție a gazelor naturale în R. Moldova, pentru înmagazinarea unor volume de gaze ca rezervă strategică în caz de calamități naturale sau alte evenimente neprevăzute care ar putea provoca o criză energetică în Moldova. Realizarea proiectului, potrivit Ascom, a eșuat din vina guvernului moldovenesc, care nu a depus eforturi pentru a ajunge la înțelegeri cu Gazprom privind tranzitul de gaze din Kazahstan în Moldova.

Stația back-to-back - o amenințare pentru integrarea Moldovei în UCTE

Cât despre realizarea stației back-to-back de la Isaccea, apoi aceasta va permite extinderea exporturilor de energie electrică produsă de Centrala de la Cuciurgan (regiunea transnistreană) spre destinații precum Grecia, Turcia, Serbia, țări care, potrivit rușilor, se arată interesate de a importa energie. În prezent, Centrala de la Cuciurgan exportă energie în România și vinde cantități importante consumatorilor din R. Moldova

de pe malul drept al Nistrului. Beneficiul R. Moldova de la extinderea exporturilor de energie ar fi plățile pentru serviciile de transport prestate de Moldelectrica, dar și realizarea unor investiții în modernizarea liniilor electrice și instalațiilor aferente de înaltă tensiune cu suport financiar rusesc.

Partea proastă a lucrurilor este că grosul veniturilor va ocoli Chișinăul. Or, pe lângă faptul că Centrala de la Cuciurgan este controlată de compania rusă Inter RAO EES, ea nu achită taxe la bugetul de stat al Moldovei. Realizarea stației back-to-back (stație de cuplare în curent continuu) reprezintă, însă, o amenințare pentru integrarea sistemului energetic moldovenesc cu cel european, ne-au declarat mai mulți specialiști. Or, pe lângă faptul că aceasta este foarte scumpă – circa 200 mil. euro, construcția stației ar semnifica amânarea sau chiar blocarea integrării sistemului energetic moldovenesc cu cel al Uniunii Europene.

O stație back-to-back este realizată pe același amplasament al unei stații electrice obișnuite. O asemenea stație este utilizată, de exemplu, în cazul cuplării rețelelor electrice de frecvență diferită (dar și cuplării a doua rețele electrice care au aceeași frecvență, dar fără o relație stabilită între faze; existenței unei diferențe între frecvența și numărul de faze ale celor două rețele; rețele cu moduri de operare diferite). La ora actuală frecvența din sistemul energetic al Moldovei (și a spațiului postsovietic) diferă de cea din sistemul energetic al UE și pentru noi ar fi mai bine să trecem la standardele energetice din UE și să ne integrăm în acest sistem.

Amintim că în luna mai 2006, după ce Moldova împreună cu Ucraina au depus cerere de aderare la Uniunea pentru Coordonarea Transportului Energiei Electrice (UCTE), Anatoly Ciubais, șeful de atunci al monopolului RAO EES Rossii, și-a exprimat imediat nemulțumirea pentru acest pas. De atunci rușii caută pe toate căile să blocheze o posibilă integrare a Ucrainei și Moldovei în UCTE, iar construcția stațiilor back-to-back a fost propusă de Rusia și Ucrainei. Integrarea directă a republicii noastre la sistemul energetic european va întări securitatea energetică a țării, iar Moldova și Ucraina vor putea participa la implementarea unor proiecte transfrontaliere în domeniu, finanțate de investitori străini.

Până în 1991, sistemul energetic al Moldovei a făcut parte din cel al Uniunii Sovietice, iar acum activează în regim paralel cu cel al Ucrainei. UCTE a fost fondată acum 50 de ani și reunește operatori din 34 de state și are drept scop facilitarea cooperării operatorilor de transport al energiei electrice pentru asigurarea stabilității energetice europene, dezvoltarea interconexiunilor energetice. <http://www.eco.md/article/6623/>

10. Transnistria și Datoriile Companiei Moldova-Gaz către Gazprom. Elena Moldoveanu. Europa Liberă. 11.06.2009.

Săptămîna trecută presa națională, dar și cea din țările vecine, a publicat mai multe știri potrivit cărora concernul rus „Gazprom” ar putea obține controlul asupra sistemului de gazoducte al Moldovei, dacă nu va reuși să recupereze datoriile Transnistriei pentru gazul furnizat de compania rusească. Conducerea întreprinderii Moldova-Gaz, în care Gazprom deține 50 la sută din acțiuni, susține că Moldova a achitat în totalitate nota de plată pentru 2008, dar fără consumul transnistrean, astfel ca, la începutul acestui an datoriile Moldova-Gaz către Gazprom se cifrau la 1,343 de miliarde de dolari, fără penalități. Președintele societății Moldova-Gaz, Aleksandr Gusev a precizat că aceasta creștere se datorează Transnistriei.

Transnistria acumulează datorii față de Gazprom pentru că vinde gazul importat consumatorilor finali la prețuri de 60 la sută mai mici decât tariful de livrare. Așa a explicat președintele Moldova-Gaz, Alexandr Gusev la adunarea recentă a acționarilor companiei. El a spus că, bunăoară anul trecut, Transnistria ar fi plătit numai 16 la sută din tot consumul de gaze, ceva mai mult de 55 de mln. de dolari, în timp ce regiunea ar fi primit gaze de peste 350 de mln. de dolari. Din cauza datoriilor mari ale Transnistriei, avertizează Gusev, concernul rus Gazprom ar putea judeca toate activele întreprinderii Moldova-Gaz și, astfel, practic întreg sistemul național gazier al Moldovei.

Am încercat să aflăm de la **ministrul moldovean al economiei și comerțului Igor Dodon** cât de real ar fi un asemenea scenariu: ”Dacă e să vorbim de cadrul legal existent bineînțeles că ar exista o astfel de probabilitate teoretică, însă pentru obținerea acestui drept e necesar un proces de judecată nu simplu, ținînd cont de livrările interne care sunt la Moldova-Gaz. Ele pot fi cesionate în orice moment

mai departe pe lanț către cei care nu și-au achitat facturile“.

L-am mai întrebat pe Igor Dodon cine ar trebui să plătească datoriile Transnistriei?

Igor Dodon: ”Personal Guvernul în această datorie, este implicat doar în măsura pachetului de acțiuni pe care îl deține la Moldova-Gaz. Mai mult de 30 la sută. Să nu uităm că cota Gazpromului e de 50 la sută. La moment gazele naturale către R. Moldova sunt furnizate de Gazprom către Compania Moldova-Gaz, care în evidența sa internă livrează gazul pentru partea stîngă a Nistrului către ”Tiraspolitransgaz”. Tiraspolitransgaz este o fiică a Moldova-Gaz însă, deoarece activele acestei companii au fost trecute către o companie sub jurisdicția autorităților din partea stîngă a Nistrului, la moment se află chiar într-un conflict de interes cu autoritățile din partea stîngă. De fapt toate consecințele de neachitare, ținînd cont de contractele existente ar putea fi transmise către autoritățile din partea stîngă a Nistrului“.

O altă părere împărtășesc însă autoritățile transnistrene, care se arată convinse că Transnistria nu ar avea de achitat datorii pentru gazele naturale consumate.

Viceministrul industriei de la Tiraspol, Natalia Rusanova: ”Datoriile s-au format urmare a executării obligațiilor între cele două părți ale contractului: Moldova-Gaz și Tiraspolitransgaz. Deaceia nu se poate vorbi despre datorii ale Transnistriei. Pentru gazele naturale livrate republicii moldovenești nistrene ar trebui să plătească Tiraspolitransgaz”.

Ministrul Igor Dodon exclude faptul că din cauza acestor datorii R. Moldova ar putea să rămînă fără gaze naturale, asta în condițiile în care, spune el, consumatorii din dreapta Nistrului ar plăti pentru gaze naturale consumate la nivel de 100 de procente. Ca să rezolve problema datoriilor, mai adăugă Dodon, guvernul moldovean discută cu Gazprom unele scenarii.

Igor Dodon: ”Scenariile care se discută presupun sau transmiterea datoriei înregistrată expres pe partea stîngă a Nistrului care la moment e înregistrată pe Moldova-Gaz și mai departe un șir de acțiuni vis a vis de întreg sistemul energetic”.

Nota redacției: *Amintim că aproape cu un an în urmă Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de la Moscova a dat câștig Gazpromului într-un proces intentat împotriva Moldova-Gaz, pentru recuperarea unor datorii ale regiunii transnistre. Atunci conducerea Moldova-Gaz invoca drept argument, înțelegerile dintre Moldova-Gaz și Gazprom, potrivit cărora fiecare mal al Nistrului își calculează separat consumul de gaze, înțelegeri fixate în protocoalele de negocieri moldo-ruse și în contractele de livrare a gazelor naturale.*
<http://www.europalibera.org/content/article/1751673.html>